

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Маринов,
катедра “Международни икономически отношения”, Икономически
университет - Варна,
член на научно жури за защита на дисертационен труд при ВСУ “Черноризец
Храбър”

относно: дисертационен труд на Виржиния Живкова Иванова на тема
„Процесът на сливания и поглъщания в международния банков бизнес”

Темата на дисертационния труд е изключително актуална, особено в светлината на разразилата се след 2008 г. финансова, а по-късно и икономическа криза, която промени из основи разбиранията за банковия сектор, а и за финансите въобще.

Погледнато в по-тесен план - за България - банковите сливания и поглъщания са факт на практика още от самото начало на процеса на преход към пазарно стопанство; има десетилетен натрупан опит. След осъществяването на мащабната приватизация на сектора в края на миналия век те не само се засилват като тенденция, но и се превръщат в предимно международни по характер, предвид собствеността върху банките в България.

Така че с разглежданата тема не само се осветлява важен аспект на българската и световната икономика, но и е налице потенциал да бъдат дадени ценни практически препоръки за политиката в сектора. Касае се за проблематика, нуждаеща се от детайлизирани изследвания; а доколкото в българската литература има такива, те са в по-общ план, затова такава изследване трябва да се приеме за навременно.

Актуалността на дисертационния труд следва да се счита за извън всякакви съмнения.

Авторката си поставя за цел да разгледа процеса на международни сливания и поглъщания в банковия сектор в условия на криза и при действие глобализационни процеси.

В дисертационния труд се защитава тезата, че вследствие от сливания и поглъщания се оформят световни банки-лидери, които оказват влияние върху политиката и правилата на пазарния бизнес, като сливанията и поглъщанията

се осъществяват въпреки наличието и на известен процент неуспешни сделки; а в условия на криза процесът е “деформиран”.

Структурно разработката е организирана в три глави - 186 страници.

Първа глава е посветена на процесите на сливания и поглъщания в бизнеса изобщо, с проследяване и на взаимовръзките с процесите на глобализация, на която се приписва водеща роля като движещ фактор при сливанията и поглъщанията. След преглед на основните теоретични постановки по проблематиката се прави класификация на сливанията и поглъщанията и се разкриват водещите мотиви и фактори в процеса, както и технологичните аспекти, като не са пропуснати и защитните мерки срещу сливания и поглъщания. Сред основните изводи от тази глава е и че кризата води до силно изразена вълна от сливания и поглъщания, и същевременно внася нови моменти в процеса.

Изложението във втора глава е концентрирано конкретно върху банковата практика при сливанията и поглъщанията. Обръща се основно внимание върху интернационализацията на банковата дейност, формирането на глобални банки и излизането им на преден план като основни двигатели на сливанията и поглъщанията в сектора. Използвана е широкообхватна база от данни за сливания и поглъщания и са представени основните такива в световен план; подчертава се наличието на проблеми при мегасделките. Отбелязва се нарастващият интерес през XXI век на глобалните банки към развиващите се пазари.

Трета глава разглежда сливанията и поглъщанията в банковия сектор в България, а и състоянието на сектора у нас въобще. Удачно представено е развитието на сектора, което следва общите тенденции на прехода към пазарна икономика. Акцент в изложението се поставя върху конкретния пример “Уникредит Булбанк”, най-мощното сливане на банки у нас. Не е пропуснато разглеждане и на влиянието на финансовата криза върху банковия сектор у нас.

Изводите са смислени и добре мотивирани, включително обосновката за деформираност на процесите на банкова консолидация от 2007 г. насам и отъждествяването на банковите сливания и поглъщания като “наложителни и спасителни” и запазването на лидерските позиции на банковия сектор в процесите.

Заявените научни и приложни приноси в дисертационния труд могат да се приемат като правдоподобни.

Могат да бъдат отправени и някои препоръки към авторката - прави впечатление, че колкото една глава е посветена на по-конкретен въпрос, толкова по-малко детайлизирано се представя - в по-малко точки; от гледна точка на представянето на резултатите, би могло да се помисли за детайлизирането на структурата на третата глава. Влиянието на световната криза, а и въобще на кризите върху процесите на сливанията и поглъщанията би могло по принцип да се изведе като отделна глава - проблемите са достатъчно обхватни, още повече че и сред основните приноси в дисертационния труд се сочи и изтъкването на последиците от кризата.

Резултатите от дисертационния труд са подложени на дискусия и приемане от научната общност у нас - представени са в пет научни публикации.

Резултатите имат както теоретична стойност, така и практическа приложимост.

Прегледан, осмислен и използван в дисертацията е внушителен обем литература - 229 заглавия, повечето от които - чуждестранни, на английски и на руски език. Обхванати са и основните български автори, писали в това направление.

В заключение - представеният труд съдържа оригинални научни и научно-приложни резултати, авторът притежава способности за самостоятелни научни изследвания.

Въз основа на гореизложеното давам своята *положителна* оценка за дисертационния труд на Виржиния Живкова Иванова.

доц. д-р Георги Маринов

катедра “Международни икономически отношения”, Икономически университет - Варна